

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De Missa, & Vesperis Pontificalibus, vel Episcopo præsentibus ab alijs
cantandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

Ad hunc Tit. facere etiam poſſunt Tit. De Miſſa & Veſperis Pontificalibus, De Miſſis conſuetualibus, De Miſſa parochiali, & Miſſa ſine cantu.

De Miſſa, & Veſperis Pontificalibus, vel Epifcopo præſente ab alijs cantandis.

S V M M A R I V M.

- 1 Epifcopus quibus diebus ſolemneſſe Miſſam canat. & ſeq.
- 2 Quibus veſperas, & Matutinum obeat; ac concionetur.
- 3 Epifcopo ſolemniſſe Miſſam celebranti adſiſtat ſacerdos pluuiali indutus.
- 4 Cui alteri is adſiſtat, vel non.
- 5 Adſiſtentiſſe munere nemini attributo, quid ab Epifcopo præſtandū. Quique exempti ab officio Adſiſtentiſſe.
- 6 Quando alij Canonici eidem adſiſtant, quæque non adſiſtentiſſe conſtituta pœna; & ubi; quibusque in actionibus Epifcopalibus. Et de Miniſtris eccl. nu. 20.
- 7 Eodem Epifcopo Miſſam ſolemneſſe celebrante, a quibus Pluuialia, Plana, & Dalmatica induenda, & a quibus non celebrandum. 9. In illo etiam Altari eo die ab alio ſacerdote nō celebrandum. De Miſſis ſine cantu ab epifc. celebr. nu. 4.
- 8 Quæ alia ceremoniarum ratio ſeruanda.
- 10 A quo Euangelium canendum, & libro adſiſtendum.
- 11 Benedictione in Epifcopali in partienda feſtis diebus, maioribusque ſolemniſſe, quod officium Diaconi, alteriusue.
- 12 Miſſæ, Veſperæ, & alia diuina officia Pontificalia in Calendarium referenda, & feſto præcedente denuncianda. Vt Principes, & Magiſtratus Miſſæ, & Veſperis Pontificalibus, ac ſupplicationibus interſint, Epifcopi cura. De feſt. dier. cultu. 24. Quæ, quotuplexque ſupellex Miſſarum, diuinorum officiorum miniſtrorum que Epifcopalium propria. De ſupelleſtili Miſſarum, & Epifcop.
- Quæ item, ac quotuplex aliorum eccleſiæ miniſtrorum Epifcopo ſolemniſſe diuina officia celebranti inſeruientium. Ibid.
- 13 Epifcopo abſente, vel impedito, quis eius loco, iſdem diebus ſolemniſſe cantet.
- 14 Quibus diebus Miſſæ ſacrificio, & diuinis officijs interſit. A quibus

- 15 *A quibus ad ecclesiam deducendus, & reducendus.
Quod item officium organistæ, erga Episcopum in ecclesiam aduen-
tantem, orantem, vestes sacras induentem, & de ecclesia abeuntem.
De diu. off. nu. 74.*
- 16 *Eidem assistentes canonici duo.*
- 17 *Ante ipsam in Missa, quando canonici coronam faciant.*
- 18 *Benedictio ab Episcopo facienda, & quo ritu post Missam, ac Vesperas. 11. 12.*
- 19 *Diuinis officiis, quibus Episcopus interest, ipse initium faciat.*
- 20 *Suppellex adhibenda in Missis, & diuinis officiis, Episcopo presente cantandis, que & qualis.*

EPISCOPVS Missam maiorem, & vespas, nisi impediatur, paschalibus, & alijs maioribus festis diebus cantet.

1. De Missa solemnari.

Ea fuit olim vigilantissimorum, sanctorumq; Episcoporum religiosa pietas; vt non modò in solemnioribus anniuersarijs celebritatibus; sed ferè in singulis festis, & Dominicis diebus, ijsq;

præsertim in Auentu, & Quadragesima solemniter Missæ sacrificiũ celebrarent. Quod institutum cum refrigesceret, aliquando Innocentius Tertius, Pont. Max. vehementer doluit. Cui sanè rei, in prouincia nobis commissa, prospiciendum, atque consulendum est pastoralis cura nostra, idè sanètionibus Tridentinis, auxiliante Christo Domino, excitata ad reuocandam, restituendamque ac studiosè retinendam pristinae pietatis disciplinam, atque vsu. Et si igitur multiplicibus alijs Episcopalibus curis, ijsq; varijs, & quæ etiam ad continendos in obedientia, disciplinaq; Christianæ officijs populos attinent, pluribus hoc tempore Episcopi distinentur; at solemnioribus tamen diebus, quibus religionis Christianæ mysteria celebrantur, in diuinis officijs, factisq; solemniter faciendis, illos frequentius, ac studiosius versari oportet.

4. Quæ pertinet ad sanct. Missæ sacr. & ad diu. off.

Itaque his solemnibus, festisq; diebus infra ordine præscriptis, quibus & patrum monumentis, & veteri rituum, ceremoniarumq; Romanarum codice, eoque comprobato, & antiqua, religiosaq; nonnullarum huius prouinciæ cathedralium cõsuetudine, ab Episcopis, prout etiam ipsa Christianæ religionis mysteria postulant, solemniter fieri traditum est, Missæ sacrificium solemnè, pontificali q; ceremoniarum ritu ab eisdem celebretur.

In sanctissima Natiuitate Domini nostri Iesu Christi.

Die solemnè Circumcisionis, quæ est octaua Domini.

Z 4 Dei

Die **solemni** Epiphaniarum .
 Feria quinta in Cœna Domini .
 Die sanctissimo Paschæ Resurrectionis .
 Die sanctissimæ Ascensionis .
 Die sanctissimo Pentecostes .
 Die solennitatis sanctissimi Corporis Christi Domini .
 Die Natalis sancti Ioannis Baptistæ .
 Die festo sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli .
 Die Assumptionis Beatissimæ semper virginis Mariæ .
 In solennitate omnium sanctorum .
 Die festo sancti, sanctæve, cuius nomine ecclesia cathedralis dedicata est : & die præterea festo præcipui patroni ciuitatis .
 Die consecrationis ecclesiæ anniuersario .
 Die item consecrationis suæ anniuersario .
 Die primo Synodi diœcesanæ .
 Diebus statis, quibus sacras ordinationes solennes Episcopus habebit .

Diebus præterea alijs pro consuetudine suæ Ecclesiæ, tum alijs ite, quibus ex graui præsertim causa Missæ sacrificium solenni ritu celebrare eorum vnusquisque censuerit .

1. Ibidem .

2. Quò studiosius autem religiosa sua sollicitudine, sanctissimæque pietatis exemplis fidelium animos, atque mentes ad religionis christianæ officia Episcopi inflamment; hoc etiam pro pastoralis officij munere curent, vt quibus diebus Missarum solennia in Basilica Cathedrali concelebrant; iisdem, quod antiqui instituti, consuetudinisque fuit, & vesperarum officium, & matutinum solenni ritu ipsi obeant. Tum præterea ijs diebus, vt religiosi cultus exemplo, sic sacra pastoralis concione, aut sermone intrà Missarum solennia fideles sibi commissos pascere nè vllò modo omittant. Fideles verò quò magis à pastoribus suis religiosæ vitæ exemplis, consilio, spectatisque virtutibus adiuuantur, eò vehementius se in omnem benè, sanctèque agendi partem excitare; tum cumulatius christianæ disciplinæ officia præstare eos oportet. Quare festis his diebus, cum frequentissimi ad Missarum Episcopaliū solennia conuenire studeant; tum è sacra benedictione Episcopali aliquem salutarem fructum, largiente Domino, consecraturi, nè ante inde discedant, quàm ab Episcopo illam demisso, humilique animo, & genibus flexis de more acceperint. Vt id sanè omni studio illi præstant, cum eos crebrò præmonere, tum graui sermone cohortari parochi sollicitè carent.

1. Ibidem .

3. Episcopo, & ei, qui in Ecclesia dignitate præditus sit, & canonico,

nico, die festo solennem Missam celebranti, adsistat sacerdos, qui adsistens dicitur, pluuiali indutus.

4 Quod de Adsistente, pluuiale induto, in Concilio provinciali primo decretum est, ita dum taxat locum habere decernimus, ut Episcopo & alij, Episcopalibus insignibus utenti, is adhibeatur; alij præterea nemini.

4. Ibidem.

5 Si adsistendi munus nemini attributum est, Episcopus cum capitulo attribuat; vel certos eligat sacerdotes, qui id in orbem obeant: cuius officij immunes sint, hebdomadarij, Magister chori, & Pūctatores.

1. Ibidem.

6 Episcopo, in vrbe etiam, extrà Ecclesiam Cathedralē, pontificalia munera obeanti, utpotè consecranti, vel reconcilianti ecclesias, cœmeteriae, aut ordines sacros, aut confirmationis sacramentum, aut sanctissimam Eucharistiam frequenti populo ministranti, aut alia huiusmodi munera pontificalia exercenti, cum is visserit, assistant, inseruiant, ministrentve, quicumque ex ijs, qui dignitates obtinent, & de capitulo, ac reliquo ecclesiae clero eidem Episcopalia munera in Ecclesia Cathedrali exercenti, inseruire, assistere, ministrareve solent, aut debent.

4. Ibidem.

Conc. Trid.
sess. 24. c. 12.

7 Quibus in Ecclesijs Cathedralibus dum vesperarum, aliarumve canonicarum horarum officia, Missarumq; solennia ab Episcopo solenniter fiunt; canonici item, quiq; dignitatem obtinent, pluuialia, aliasve sacras vestes pro libri pontificalis Romani ratione non induunt; in ijs ex eiusdem, & aliorum item de cœrimonijs ritè conscriptorum, probatorumque librorum præscripto ad usum introducatur, aut intermissus reuocetur ille, Episcopalibus officijs conueniens, pluuialia aut dalmaticas, aliumve sacrum vestitum, utpotè planetas, certis stans diebus induendi mos. Itaque vbi illa indumenta totidem non sunt, quot pro induentium numero esse deberent, quàm primùm ad officiorum pontificio, solenni que ritu, ut decet, celebrandorum, usum comparentur communi vniuersi Capituli sumptu: nisi iure, aut consuetudine, aliave ratione à sacristia, vel à fabrica, vel à singulis canonicis cum sumptum præstare oportere Episcopus consuevit; tuncque à quibus debetur, planè præstetur temporis spatio, quod idem Episcopus præscripserit.

4. Ibidem.

8 In cæteris quoque omnibus, quæ ad cœremoniarum rationem, ritumque pertinent, regulæ in libro pontificali, cœremoniali q; item probato de diuinis officijs, pro temporum ratione, ritu Rom. præscriptæ diligenter, & accuratè omnino seruentur. Id autem omne præstari, atque in usum omninò introduci, Episcopi cura sit.

9 Dum in ecclesia Missæ sacrificium sine cantu, siue absque cantu Episcopus facit, nè interea ab alio sacerdote in ea fiat, quò ad ille, sa-

4. Ibidem.

cro

cro peracto, de more benedixerit: nisi aliquando secus ob urgentem causam permittendum duxerit. Quod institutum, cum Missæ Conuenticales ab alijs celebrantur, præsertim festis, solennibusque ecclesiarum diebus, ubique tum maxime in oppidis, pagisve in usum introduci idem Episcopus curabit.

10 Archidiaconus, etiam si sit sacerdos, vel præbendâ etiam sacerdotalem, præter Archidiaconatum, obtineat. Missæ sacrum solemniter Episcopo celebrante, ut & in Metropolitana & in alijs huius provincie ecclesijs compluribus moris est, sui que muneris, euangelium canat; vel, ubi ex consuetudine id non feruetur, omnino ut Diaconus, diaconalibus vestibus indutus, Episcopo assistat. Archipresbyter autem officio assistentis ad libitum feruiat; nisi ex consuetudine præposito, vel alteri, dignitate sacerdotali prædicto id competat. Cui muneri, qui sine legitima causa, ab Episcopo approbata, defuerit, distributionibus illius diei sibi debitis, & grauius ex contumacia eiusdem Episcopi arbitrari, mulctetur.

11 Quod religiosi instituti, pietateque consuetudinis fuit, & in compluribus adhuc huius provincie Ecclesijs aliqua ex parte retinetur, pontificali; libro antiquo traditur, de diaconi, alteriusve ministri & chori officio in Episcopali benedictione, id ad usum ubique reuocari, pastoralis curæ est, cum præsertim ad inflammandam & delum pietatem, præparandamque; in ea Episcopali benedictione attentionem attineat. Itaque diebus Dominicis, festisque cum Episcopus benedictione de more impartiet, diaconus, vel alius minister, ad quem de more pertineat, cuiue Episcopus iusserit, ad populum conuersus, his cantu solenni pronuntiandis uocibus præcat. Humiliate uos ad benedictionem. Tum à choro respondeatur. Deo gratias.

In maioribus autem sollemnitatibus aliquantò id sollemniter præstetur, ritu scilicet, qui in antiquo libro pontificali ita præscriptus est, ut chorus primò dicat. Princeps Ecclesie pastor cuius, tu nos benedicere digneris, Tum diaconus respondeat: Humiliate uos ad benedictionem. Post, chorus humili uoce concinat. Deo gratias semper agamus. Denum Episcopus solemniter benedicturus, dicat præscriptas, pro temporum ratione, orationes, quæ ex libro antiquo pontificali descriptæ, edentur.

6. Quæ ad diu. off. pert.

12 Solemnes Missæ, Vesperæ, aliaque diuina officia, quæ ab Episcopo ritu pontificali solemniter celebrantur, quo populus frequentior conueniat; cum in Basilica Cathedrali, tum in Ecclesijs collegiatis, & parochialibus item Ciuitatis die festo proximè præcedenti denunciantur: eamque ob causam in Calendarium anniuersarium referantur, ut ordine descriptæ sunt in Concilio provinciali quarto.

Si que

Si quæ autem Missæ, aliavè officia, ob causam, quæ extrâ ordinem incidit, aliquñ pontificali ritu, solemniquè celebranda erunt, Episcopi iussu, ijs in tempore significantur à quibus populo denuncianda sunt.

13 Cùm Episcopus statis præscriptis diebus, quibus debet, vel quia abest, vel morbo, aliavè causa occupatus distinetur, Missam, vespervas, aut alia diuina officia solemniter non celebrat, tunc eius loco hoc præstet, qui in ecclesia cathedrali primam sacerdotalem dignitatem obtinet. Hic verò si aliquando abest; aut impeditus est; is, qui post illam sacerdotalem item dignitatem, vel canonicatum obtinens alijs dignior non impeditus, adest, id munus obeat.

14 Episcopi, quàm sapissimè possunt, solemnè Missæ, ac diuinis officijs inter sint. Diebus verò Dominicis Aduentus, & Quadragesimæ, nisi legitima causa intercesserit, omninò nè desint.

15 Episcopum ad celebrandum, vel audiendam Missam, ad aliavè diuina officia solemnè venientem, canonici deducant, & reducant.

16 Episcopus pro ceremoniarum ratione, rituve, cum Missæ conuenuali, aut diuinis chori officijs in Basilica cathedrali, vel in alijs collegiatis ecclesijs interest, & item cùm processiones agit, aliavè eiusmodi; adhibeat sibi assistentes duos de capitulo, qui ei, & cùm pontificale officium non celebrat, in omnibus his, alijsq; actionibus assistentium munera omnia præstent.

17 Missæ sacrificium cum solemniter, præterquàm pro mortuis fit, cùm Episcopus præsens adsit, canonici, & aliqua illius ecclesiæ dignitate præditi, quo tempore Hymnus, Gloria in Excelsis, & Symbolum item, & alia eiusmodi canuntur, ad Episcopum ordine veniant, in cuius conspectu corona facta, tunc simul cum eo singulas illas Missæ partes dicant, pro ceremoniarum ritu, ac ratione.

18 Peracto Missæ conuenualis sacrificio, vespertarum officijs in ecclesia absolutis, in quibus Episcopus præsens aderit, diebus Dominicis, ac festis, & alijs item, quibus ex ceremoniarum Romanarum vsu, rituq; moris est, solemniter ipse benedicat.

Quod sanè etiam præstet peractis solennibus processionibus alijsq; id generis officijs.

19 Episcopus diuinorum officiorum, quibus præsens in Ecclesia adest, initium, stas precibus, versibusve faciat, orationesq; stas ipse dicat, binis accensis luminibus in eius conspectum allatis.

20 Hæc supellex eadem est, quæ Canonicis, cæterisque ecclesiæ Cathedralis ministris in peragendis diuinis officijs necessaria est; de qua sequenti titulo dicitur.

4. Ibid.

1. De Missa. solenn.

5. Quæ ad di. off. pert.

4. Ibid.

6. Quæ ad di. off. pert.

Die